

Konferencia a dunai forgalom ügyében.

A Nemzetközi Dunabizottság, amelynek székhelye Párisban van, szeptember havában a Dunaállamokat újabb konferenciára hívta össze, hogy a nemzetközi Duna ügyét újra megvitatásák. Ugyanis a nemzetközi Dunaforgalom eddig csöddöt mondott. Jugoszlávia vízújait a magyar hajók elől teljesen elzárta és a horvát-szlávon foforgalmat, amely ezelőtti Dunán-Dráván és Száván Magyarország felé gravitált, egészen megbénította. A Száva partján 1918 óta felhalmozott több milliárd értékű faszállítást nem engedélyezi Magyarországon keresztül, mert attól tart, hogy a szállítmányok Magyarországon rekednek. A cseheknek is nagy a csalódás, mert a pozsonyi kikötő egyáltalán nem felel meg a célnak. A párisi konferencián szó lesz a párhányi kikötőről is, amelyen a csehek a magyar tranzitforgalmat kívánnák lebonyolítani. Szóba kerül a budapesti Duna-kikötő kérdése, továbbá a szerb kézen lévő víziutakon a nemzetközi forgalom megkezdése. Hír szerint Troubridge admirális a konferencián újra emlelt lesz, hogy a Duna-bizottság székhelye Budapest legyen.

A spanyol katonák nem akarnak Marokkóban harcolni.

A véres eseményekről, melyek Malagában történtek, mikor egy ezred gyalogságot hajón Marokkó felé akartak indítani, a párisi hírlapok a következő részleteket jelentik Madridból:

— Egy egész gyalogezred megtagadja az engedelmességet és nem akart hajóra szállni. A zendülő katonák a kikötőben halállal fenyegettek tisztjeiket, azután tűz alá vették a lőszer-raktárt, melynek őrsége viszonozta a tüzelést. Ebben az utcai harcban egy tiszt elesett és sok katonát megsebesített. A malagai helyőrség meg erősítésére újabb csapatokat küldött a kormány.

A malagában megsebesített felkeléssel kapcsolatosan 16 katonát és két polgári személyt letartóztattak.

Bilbao-ban a sztrájkbizottságot letartóztatták. A munka rendesen megkezdődött.

Ottó bérnialása. Dr. Csernoch János, bíboros hercegprímás, a napokban Lequeitóból, ahol a királyi család jelenleg tartózkodik, Zita királynétől levelet kapott. A levélben a királyné arról értesítette a hercegprímást, hogy Ottó király augusztus hó 24-én vette fel a bérnialás szentségét. A bérnialmai tisztet XI. Pius pápa öszentséget váltalta, aki annak helyettesítés útján tett eleget. A királyné levelének végén a bíboros hercegprímás útján a magyarok imáját kéri.

— De a gazdák nem igen szeretnek színházba járni.

— Ez baj!

Szegény szolnoki szintársulat!

A szegedi Somogyi-könyvtárban. Pompás a képiára, Munkácsy, Csók, Mednyánszky képek. Hosszabban elbeszélgetek Móra Ferencel, a Somogyi-könyvtár vezetőjével, akivel a nyugati kultúra poétikus fantáziával találkozok. Szegeden csakugyan ő a kultúra lelkiismerete. Ezt most már Pésien is tudják, ami vigasztaló. A kulturális decentralizációjának folyamata végre megindult Magyarországon. A képiárban tanyai magyarok. Különösen vasárnaponként keresik fel nagyszámban a képiárt. Az egyik hatalmas kép a hírhedt Báthory Erzsébetet ábrázolja, Nádasdy nyitramegyei főispán szadista feleségét. Előtte a hóban mezeten tót leányok kínlódnak, akiknek vérében szeretett fürödni. Nézik a tanyai magyarok a képet, nagy buzgalommal betűzgetik a festményalatti szöveget, amelyből kiderül, hogy Báthory Erzsébetet elérte végzele. Áhítatosan elámulnak a festményen, akárcsak az oltáron s a művészeti öröngyalai boldogok lehetnek, mert a tanyai magyarok nemcsak a templomba, hanem a képiárba is elrándulnak vasárnap. Móra Ferenc arcán az a mosoly vibrál, amely világít. A kultúrember megértő boldogsága az egyszerű emberek élménye láttára...

Áldott nap, ékes szegedi emlék, árdági óktól, valuta-spekulánsoktól, dollárhajászkoktól mentes esemény!... Neményi József.

Angol és olasz állásfoglalás a magyar ügy mellett.

A Daily News jelenti, hogy a kisántant és Anglia között élénk diplomáciai tárgyalások folynak, amelyeknek célja, hogy elhárítsák a magyar kölcsönnel szemben fennálló nehézségeket. Kétségtelen, hogy a kisántant a magyar kölcsön ellenzésével oly helyzetet teremt, amelynek következtében Magyarország közvetlen szomszédai is szenvedni fognak. Ez a kérdés igen erősen érdekli az angol pénzügyi köröket és a londoni Cityben a kisántant képviselői azt a választ kapták, hogy azok az országok, ame-

lyek szándékosan megakadályozzák szomszédaiak talpraállását, nem számíthatnak majd segítségre, ha Angliához fordulnak külföldi kölcsönnért. A Corriere Italiano „Olaszország és a magyar probléma” című cikkében kimutatja, hogy Közép- és Kelet-Európa valamennyi problémájának kulcsát Magyarország alkotja. Magyarországra nézve nagy előny, hogy Olaszországgal nemcsak közös érdekei vannak, hanem ezt az érdekközösséget századokra visszanyúló kölcsönös rokonszenv is erősíti.

Ötmillió kártérítés, évi járadék — egy árokbafordulás miatt.

(A Szeged tudósítójától.) A város hatóságát napok óta egy igen érdekes ügy foglalkoztatja, amely, ha a bíróság elé kerülne és a városra nézve marasztaló határozatot hozna: jelentékeny anyagi kárdaással terhelné meg Szeged városát. Egy alsóvárosi paprikatermelő ugyanis, kártérítést követel, mert néhány hónappal ezelőtt szekerével lefordult a most készülő bulástyai útról és jelentékenyen megsérült.

Az ügy részletei a következők: Adók László Szentháromság-utcai lakos még május havában kocsiával rátért a bulástyai útra, amelynek rendezése még mindig nem készült el, de amelynek elkészítését a tanyaiak, akik arra közlekednek, már régen sürgetik. Adók László alig hogy néhány lépést tett az úton, arra a felére kellett térnie, amely még nagyon kezdetleges stádiumban van. Az út másik felén munkások dolgoznak. Néhány másodperc után Adók kocsija az árokba fordult, egyik része összetört, ő maga pedig igen súlyos sérüléseket szenvedett. Amikor a munkások fölszegtették a szerencsétlenül járt embert, a kocsi a rossz út miatt még egyszer az árokba fordult.

Ezután a gazdálkodó súlyos sérüléseivel hosszabb időre a klinikára került, ahol dr. Viddkoviás Kamilló professzor több héten át állandó gyógykezelésben részesítette. Adók szerint a gyógykezelés, valamint a kocsi kijavítása mintegy ötmillióba került. Ezt az összeget most a városnak akarja behajtani, amint ezt hosszú beadványában mondja, mert szerinte csakis a város felelős a szerencsétlenségért. Ha a bulástyai utat megcsináltatják volna már előbb, akkor mindez nem történt volna meg. Beadványában elmondja, hogy miután az árokbafordulás miatt 30 %-os rokkant lett, évi járadék is megilleti. Többek között lótarás címén tizenkét mázsa zabot, munkacsökkentés miatt tizenkét mázsa búzát követel évenként, azonkívül a csontfájdalmak enyhítésére rendszeres fürdőzés is szükséges. Ezt szerinte mind a város köteles megfizetni. Ha a város kérését nem teljesíti, akkor porre viszi a dolgot.

A torony alatt úgy vételekednek, hogy Adók László követelése nem jogosak, mert azon az úton is mehetett volna kocsiával, amely teljesen készen volt. Határozatra — mint hírük — a jövő héten kerül sor.

Palágyi lemondása után.

(A Szeged tudósítójától.) Tegnap megírtuk, hogy a legujabb háromnapos terminus után Palágyi Lajos még tegnap bevitte a torony alá legujab — és valószínűleg utolsó — beadványát, amelyben még egyszer kijelenti, hogy operatársulatot nem szervez és az ismeretett három feltétel mellett lemond a szegedi színház igazgatásáról. Ez a kijelentés semmiképpen sem lepte meg az illetékes köröket, még kevésbé a város közönségét, mivel a színházi bizottság legutóbbi ülése után az már egészen nyilvánvaló volt. Ma azután tisztázódott a háromnapos terminus „újszerű” értelmezése is, hogy tudniillik csak hétfőn jár le a határidő, úgy hogy Gaál Endre kultúratanácsnok is visszavonult rideg állásfoglalásától és ma délből kijelentette, hogy a színház kérdését még a hétfői tanácsülés fogja tárgyalni. Ma csupán azért nem került a tanács elé, mivel a szokásos szombati „kistanácsülés” elmaradt és helyette — mint lapunk más helyén jelentjük — csupán bizalmas megbeszélést tartottak a polgármester szobájában. Nincsen kizárva, hogy ezen a megbeszélésen szóba került zárt ajtók mögött a színház kérdése is.

Egyébként ma délelőtt a torony alatt már nem a Palágyi-kérdés izgatta a kedélyeket, hanem mindinkább fölmerült az a kérdés, hogy ki lesz az új színházigazgató. Mindenütt hallatszottak fölvetett nevek, de persze ezek nem voltak mások, mint általában találgatások, hiszen az utódlór csak a város hatósága dönthet. Kétségtelen azonban, hogy ezeknek a találgatásoknak van némi alapjuk, amit mi sem bizonyít világosabban, mint az a hosszabb beszélgetés, amit a Szeged munkatársa ma délből folytatott Gaál Endre kultúratanácsnokkal. Ezen a beszélgetésen kialakult az a konklúzió, hogy Gaál Endrét most már sikerült meggyőzni a huzó-halasztó politika helytelenségéről, úgy hogy a kultúratanácsnok most már komolyan foglalkozik a színház jövőjével és a találgatások helyett konkrét adatokat és neveket hozott elő. Mielőtt erről a kérdéssel beszélünk, hangsúlyozzuk, hogy ezek csak egyéni vélemények, vagy óhajítások és az utód felett csakis a város hatósága dönthet. Ezek szerint tehát egészen magánjellegűeknek mondhatók ezek a tárgyalások, amelyeket akár privát személyek, akár a volt színházigazgató folytat egy olyan em-

berrel, vagy vállalatla, amely a szegedi színházra aspirál.

A ma délelőtti folytatott beszélgetés folyamán elsősorban felmerült Palágyi beadványának kérdése. Ezzel vonatkozólag Gaál Endre többek között a következőket mondotta:

— Minden valószínűség szerint a hétfői tanácsülés fogja tárgyalni az ügyet. Én ma délelőtti fölhozattam a levéltárból a Palágyi által aláírt szerződést, amelyben emlékezetem szerint valami pót pont van. Ezt akarom még a tanácsülés előtt áttanulmányozni.

Gaál Endre minden további felvilágosítást megtagadott. Nem akarta elárulni, hogy ebben az állítólagos pót pontban tulajdonképpen mi van, vagy mire vonatkozik.

Ezután természetesen szóba került az utód kérdése. Gaál Endre körülbelül a következőket mondotta:

— Az egész kérdést nagyon szépen el lehetne intézni békés úton is. Palágyi nekem kijelentette, hogy ő is hajlandó a békés megegyezésre, mivel ő sem akar tovább Szegeden maradni. Kijelentette azt is, ha utódja nem venné meg diszleteit, akkor hajlandó azokat pár millió lefizetése mellett, megáldapított bérösszegért bebadni egy kikötött időre.

Ezután egészen rapszódikusán a szönyegre került mindenféle terv, illetve gondolat.

— Hogy mi lesz elsején — mondotta Gaál — afelől a tanács fog dönteni. Ha van aminthogy van — olyan színházigazgató, aki komolyan reflektál a szegedi színházra, az azonnal jöjjön le Szegedre és kezdjen azonnal tárgyalásokat. Tudomásom van róla, hogy igen komoly aspiráns Faragó Ödön, aki a magyar kultúra végvárát őrizte sokáig Kassán, míg a csehek ki nem utasították. Komolyan foglalkozik a tervvel Andor Zsigmond is, aki jelenleg a vásárhelyi színházat vezeti és akinek teliállomása Ujpesten van.

— A polgármester nem régen vette föl a gondolatot, hogy a színházat maga a város vegye saját kezelésbe. Ez most Palágyi távozásával egészen aktuális — csak nehézkesnek tűnik fel. Külön művezetőt kellene alkalmazni...

— Faragó Ödön komoly ember — folytatta — jöjjön le azonnal és kezdje meg a tárgyalásait. Nincs semmiféle akadály...

Itt már látszott, hogy a kultúratanácsnok végre